ZBIÓR UKŁADÓW ZBIOROWYCH PRACY

ROK I Warszawa, dnia 5 listopada 1937 r. Nr 19

TREŚĆ:

77.

ZARZĄDZENIE MINISTRA OPIEKI SPOŁECZNEJ

z dnia 21 października 1937 r.

w sprawie poddania zatargu zbiorowego w przemyśle lniano-jutowym na obszarze m. Częstochowy i osady Gnaszyn rozstrzygnięciu komisji rozjemczej.

Na podstawie art. 1, 3 ust. (1) i 10 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1933 r. o komisjach rozjemczych do załatwiania zatargów zbiorowych pomiędzy pracodawcami a pracownikami w przemyśle i handlu (Dz. U. R. P. z 1937 r. Nr 39, poz. 313) zarządzam co następuje:

Wobec niemożności polubownego załatwienia zatargu zbiorowego pomiędzy pracodawcami a pracownikami o ustalenie warunków pracy i płacy w przemyśle lniano - jutowym na obszarze m. Częstochowy i osady Gnaszyn oraz wobec tego, że zatarg ten nabiera charakteru, zagrażającego ogólnopaństwowym interesom gospodarczym — poddaję zatarg ten rozstrzygnięciu Komisji Rozjemczej, którą w tym celu powołuję i wyznaczam na przewodniczącego Komisji p. Wacława Preniera, Naczelnika Wydziału Rozjemstwa i Polityki Pracy.

Minister Opieki Społecznej:
(—) *M. Zyndram - Kościałkowski*

78.

ZARZĄDZENIE
MINISTRA OPIEKI SPOŁECZNEJ

z dnia 21 października 1937 r.

o zatwierdzeniu orzeczenia Komisji Rozjemczej z dnia 7 października 1937 r. dla górnictwa węglowego na obszarze Zagłębi Dąbrowskiego i Krakowskiego.

Na podstawie art. 3 ust. (2) pkt 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1933 r. o komisjach rozjemczych do załatwiania zatargów zbiorowych pomiędzy pracodawcami a pracownikami w przemyśle i handlu (Dz. U. R. P. z 1937 r. Nr 39, poz. 313) oraz §§ 43 i 44 rozporządzenia Ministra Opieki Społecznej z dnia 31 maja 1937 r. wydanego w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości oraz Ministrem Przemysłu i Handlu o wykonaniu rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1933 r. o komisjach rozjemczych do załatwiania zatargów zbiorowych pomiędzy pracodawcami a pracownikami w przemyśle i handlu (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 321) zarządzam co następuje:

§ 1.

Zatwierdzam orzeczenie Komisji Rozjemczej z dnia 7 października 1937 r., powołanej zarządzeniem Ministra Opieki Społecznej z dnia 27 września 1937 r. (Zbiór Układów Zbiorowych Pracy Nr 15, poz. 66), wydane w sprawie załatwienia zatargu w górnictwie węglowym na obszarze Zagłębi Dąbrowskiego i Krakowskiego.

Tekst orzeczenia podaje się poniżej.

§ 2.

Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Opieki Społecznej:
(—) *M. Zyndram-Kościałkowski*

1 zał.

Zał. do zarz. M. O. S. z dn. 21.X. 1937 r.

ORZECZENIE.

Komisja Rozjemcza, powołana zarządzeniem Ministra Opieki Społecznej z dnia 27 września 1937 r., w myśl przepisów rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1933 r. o komisjach rozjemczych do załatwiania zatargów zbiorowych pomiędzy pracodawcami a pracownikami w przemyśle i handlu (Dz. U. R. P. z 1937 r. Nr 39, poz. 313), w celu załatwienia zatargu zbiorowego w górnictwie węglowym na obszarze Zagłębi Dąbrowskiego i Krakowskiego,

na posiedzeniach w dniach 6 i 7 października 1937 r. w Ministerstwie Opieki Społecznej, ul. Długa nr 38/40,

w składzie, ustalonym zgodnie z §§ 8, 12, 13 i 36 rozporządzenia Ministra Opieki Społecznej z dnia 31 maja 1937 r. (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 321):

Przewodniczący:

p. *Marian Klott,* Główny Inspektor Pracy i Dyrektor Departamentu Ministerstwa Opieki Społecznej,

Członkowie:

p. *Zygmunt Zaleski,* Sędzia Sądu Okręgowego y Warszawie, delegat Ministra Sprawiedliwości i

p. *Tadeusz Kawczyński,* Radca w Ministerstwie Przemysłu i Handlu, delegat Ministra Przemysłu i Handlu,

wobec uchylenia się 6 ławników ze strony pracodawców od udziału w wydaniu orzeczenia i automatycznego ustąpienia ławników ze strony robotników,

w obecności następujących uczestników zatargu:

ze strony pracodawców:

1) Rady Zjazdu Przemysłowców Górniczych w osobach: *pp. mgra pr. Jana Zadrożnego, inż. Feliksa Frycza, inż. Witolda Świerczewskiego, inż. Tadeusza Stocha, inż. Michała Górnic-*

kiego, dyr. Mikołaja Zwolińskiego, inż. Włodzimierza Marczewskiego, inż. Władysława Zechentera, inż. Władysława Domina, inż. Karola Tobiczyka, mgra pr. Tadeusza Walickiego, inż. Stanisława Gadomskiego, inż. Józefa Raźniewskiego, inż. Mieczysława Zarębskiego i inż. Kamila Wachlewskiego,

2) Osady Górniczo - Przemysłowej Trzebinia w Krakowie w osobie *p. inż. Antoniego Sałustowicza,*
3) Warszawskiego Towarzystwa Kopalń Węgla w osobach: *pp. inż. Mariana Czaplickiego, dyr. Stanisława Grychowskiego i dyr. Władysława Jankowskiego,*
4) Grodzieckiego Towarzystwa Kopalń Węgla w osobie *p. inż. Stanisława Skarbińskiego,*

ze strony pracowników:

1) Centralnego Związku Górników w Polsce w osobach: *pp. Jana Stańczyka, Jana Bielnika, Wiktora Cesarza, Władysława Szwaja, Romana, Kubisy, Jana Nozola, Franciszka Walugi i Stanisława Bociana,*
2) Związku Górników Z. Z. P. w osobach: *p. sen. Michała Grajka i Mieczysława Rzepy.*
3) Związku Zawodowego Górników Z. Z. Z. w osobach: *p. Stefana Kapuścińskiego i Franciszka Litworni,*
4) Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Górniczego w Polsce Zjednoczonych Związków Zawodowych w osobach: *pp. Ryszkowskiego i Seweryna Grzelaka,*
5) Klasowego Związku Zawodowego Górników w osobach: *pp. Jana Romana Zakrzewskiego i Adolfa Mietelskiego,*
6) Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Górniczego Ch. Z. Z. w osobie *p. posła Franciszka Urbańskiego* oraz
7) Związku Zawodowego Górników „Praca Polska" w osobie *p. Lucjana Nowickiego,*

z w a ż y w s z y,

że w związku z upływem terminu, na jakie wydane było orzeczenie Komisji Rozjemczej, powołanej do załatwienia zatargu zbiorowego w kopalniach węgla w Zagłębiach Dąbrowskim i Krakowskim, z dnia 14 maja 1937 r., związki zawodowe robotnicze wypowiedziały postanowienia układu zbiorowego pracy, obowiązującego w tym przemyśle a zawartego w dniu 12 lipca 1937 r., w części, dotyczącej warunków płac (art. 3, 4, 5 i 26 układu),

że równocześnie wysunięte zostało ze strony robotniczej żądanie ogólnej podwyżki płac o 10%,

że w tych warunkach zadaniem Komisji Rozjemczej jest przede wszystkim rozstrzygnięcie zasadniczego pytania, czy w chwili obecnej można zastosować do górnictwa węglowego w Zagłębiach Dąbrowskim i Krakowskim ogólną podwyżkę płac,

że poszukując odpowiedzi na to pytanie, Komisja Rozjemcza uznaje, że przede wszystkim należy mieć na względzie sytuację materialną rzesz robotniczych, dotkniętych w dalszym ciągu zwyżką kosztów utrzymania,

że skutkiem tej zwyżki kosztów utrzymania oraz w związku z ujawniającą się na poszczególnych odcinkach polskiego życia gospodarczego lekką poprawą sytuacji w ciągu roku 1937 poprzez poszczególne przemysły przeszła fala zwyżek płac,

że Komisja Rozjemcza musi się liczyć z tym powszechnym zjawiskiem i uważa, że nie było by uzasadnienia, aby robotnicy zatrudnieni w kopalniach węgla Zagłębi Dąbrowskiego i Krakowskiego mieli być pozbawieni dobrodziejstwa podwyżki, o ile tylko położenie kopalń węgla zezwala na jej przeprowadzenie,

że przechodząc do strony gospodarczej zagadnienia i szukając możliwości znalezienia właściwych rozwiązań, Komisja Rozjemcza musi się liczyć z okolicznością, iż w miesiącu maju 1937 r. została już w kopalniach obu Zagłębi przeprowadzona podwyżka w szeregu stawek płac robotniczych, która dla kategoryj, otrzymujących podwyżki, wyniosła od 6 do 9%,

że z drugiej strony do podrożenia ogólnych kosztów robocizny przyczyniają się nowe przepisy o skróceniu czasu pracy, co przy podnoszeniu płac musi być również wzięte pod uwagę,

że Komisja przyjęła również pod rozwagę wzrost cen surowców, stanowiących przedmiot spożycia kopalń,

że jednak Komisja Rozjemcza, nie zapoznając wagi omawianych poprzednio okoliczności, doszła do przekonania na podstawie oceny całokształtu sytuacji przemysłu węglowego, że przyznanie pewnej dalszej podwyżki jest możliwe — wszakże celowe jest przeprowadzenie zróżniczkowania tej podwyżki w zależności od położenia Zagłębi i poszczególnych kopalń,

że względnie gorsza sytuacja kopalń Zagłębia Krakowskiego, a więc zaliczonych do grupy C i D, uzasadnia zastosowanie do tej grupy nieco niższej skali podwyżki, aniżeli do kopalń grupy A i B, jednak Komisja uważa, że różnica ta ma charakter przejściowy, wywołany specjalnymi warunkami kopalń tego Zagłębia,

że niezależnie od tego Komisja uznała za słuszne zmienić stosunek pomiędzy stawkami w innych kopalniach a stawkami stosowanymi w kopalniach Warszawskiego Towarzystwa „Kazimierz" i „Juliusz" na korzyść robotników, przyznając w tych kopalniach podwyżkę nieco większą, niż w innych kopalniach Zagłębia Dąbrowskiego,

że wszystkie pozostałe kwestie zgłoszone przez uczestników Komisja uznała za właściwe pozostawić bez uwzględnienia, zwłaszcza wobec tego, iż niektóre z tych kwestyj nie były przedmiotem postępowania polubownego, niektóre zaś z nich mogą być regulowane tylko w trybie przewidzianym dla zmian umowy ramowej, którą odnośne kwestie są właśnie objęte,

że powyższe przesłanki dają podstawę do wydania orzeczenia — w sentencji, jak niżej —

o r z e k a:

§ 1.

Orzeczenie niniejsze dotyczy kopalń węgla, stanowiących własność następujących Towarzystw:

1) Towarzystwa Kopalń i Zakładów Hutniczych Sosnowieckich Sp. Akc.,
2) Towarzystwa Górniczo - Przemysłowego „Saturn" Sp. Akc.,
3) Warszawskiego Towarzystwa Kopalń Węgla i Zakładów Hutniczych Sp. Akc.,
4) Towarzystwa Francusko - Włoskiego Dąbrowskich Kopalń Węgla Kamiennego,
5) Towarzystwa Bezimiennego Kopalń Węgla Czeladź,
6) Gwarectwa „Hrabia Renard",
7) Grodzieckiego Towarzystwa Kopalń Węgla i Zakładów Przemysłowych Sp. Akc.,
8) Towarzystwa Akcyjnego Kopalń Węgla „Flora",
9) Franko-Polskiego Towarzystwa Górniczego Sp. Akc.,
10) Zakładów Solvay w Polsce,
11) Jaworznickich Komunalnych Kopalń Węgla Sp. Akc.,
12) Państwowej Kopalni Węgla „Brzeszcze",
13) Sierszańskich Zakładów Górniczych Sp. Akc.,
14) Bejgijskiej Spółki Akcyjnej Górnicze i Przemysłowej „Bory",
15) Osady Górniczo - Przemysłowej „Trzebinia" Sp. Akc.

§ 2.

(1) W kopalniach Towarzystw, wyliczonych w § 1, warunki pracy i płacy normuje układ zbiorowy pracy, zawarty w dniu

12 lipca 1937 r., z uwzględnieniem zmian, wynikających z niniejszego orzeczenia.

(2) W szczególności w kopalniach tych obowiązują postanowienia wskazanego układu w następującym brzmieniu:

1) art. 1 i 2 — w brzmieniu układu z dnia 12 lipca 1937 r.,

2) art. 3 — w brzmieniu podanym poniżej w § 3 orzeczenia niniejszego,

3) art. 4 — w brzmieniu układu z dnia 12 lipca 1937 r.,

4) art. 5 — w brzmieniu, które zostanie ustalone w trybie wskazanym poniżej w ust. (3), po uwzględnieniu nowego brzmienia art. 3,

5) art. 6 — do art. 25 — włącznie w brzmieniu układu z dnia 12 lipca 1937 r.,

6) art. 26 — w brzmieniu, ustalonym poniżej w § 4 orzeczenia niniejszego.

(3) Komisja Rozjemcza zobowiązuje Radę Zjazdu do opracowania jednolitego tekstu układu zbiorowego pracy, uwzględniającego powyższe zmiany, i przedstawienia go w ciągu miesiąca do zatwierdzenia Głównemu Inspektorowi Pracy, który przed zatwierdzeniem jednolitego tekstu układu zapozna się z uwagami związków zawodowych, uczestniczących w rozprawie w dniu 6 października 1937 r.

(4) Tekst jednolity układu o warunkach pracy i płacy, ustalony we wskazanym trybie, jest tekstem prawnie wiążącym.

§ 3.

Art. 3 układu otrzymuje następujące brzmienie:

„Art. 3. Przy określaniu wysokości płac powyższe punkty przeliczone zostają od dnia 1 września 1937 r. według stosunku następującego:

dla	kopalń	grupy	A	jeden	punkt	równa	się	33,25 gr
„	„	„	B	„	„	„	„	30,4 gr
„	„	„	C	„	„	„	„	27,5 gr
„	„	„	D	„	„	„	„	26,5 gr"

§ 4.

Art. 26 układu otrzymuje następujące brzmienie:

„Art. 26. Na czas przejściowy, związany z sytuacją gospodarczą, czyni się następujące odstępstwa od postanowień art. 3 i art. 4 układu niniejszego:

a) dla kopalni „Reden" wysokość punktu obliczeniowego ustala się na 32 grosze zamiast 33,25 grosza;

b) dla kopalni „Flora" wysokość punktu obliczeniowego ustala się na 29 groszy;

c) dla kopalni „Grodziec II" wysokość punktu obliczeniowego ustala się na 30,4 grosza zamiast 33,25 grosza, jednak nie dotyczy to zarobków, wynoszących poniżej złotych 5 (pięć) za dzień roboczy; dla zarobków tych wartość punktu obliczeniowego ustala się na 33,25 grosza;

d) dla kopalń Warszawskiego Towarzystwa „Kazimierz i „Juliusz" wartość punktu obliczeniowego wynosi 32 grosze zamiast 33,25 grosza".

§ 5.

(1) Orzeczenie niniejsze ma zastosowanie do należności za pracę za czas od dnia 1 września 1937 r.

(2) Orzeczenie niniejsze w części, dotyczącej warunków, przewidzianych w art. 3, 4, 5 i 26 układu o warunkach pracy i płacy, obowiązuje do dnia 30 września 1938 r., a w razie niewymówienia na miesiąc przed tym terminem, przedłuża się na następny miesiąc i tak przedłuża się automatycznie z miesiąca na miesiąc.

(3) Termin i sposób wypowiedzenia pozostałej części układu o warunkach pracy i płacy (art. 1 — 2 oraz art. 6 — 25) normuje postanowienie art. 22 tego układu.

Przewodniczący Komisji Rozjemczej:

(—) *M. Klott*
Główny Inspektor Pracy
Dyrektor Departamentu.

Członkowie:

Przedstawiciel
Ministra Sprawiedliwości:
(—) *Zygmunt Zaleski*
Sędzia Sądu Okręgowego
w Warszawie

Przedstawiciel
Ministra Przemysłu i Handlu:
(—) *Tadeusz Kawczyński*
Radca

Zał. do orzeczenia Kom. Roz. z dn. 7.X.1937 r.

Stosownie do § 2 ust. (2) orzeczenia Komisji Rozjemczej z dnia 7 października 1937 r. dla górnictwa węglowego na obszarze Zagłębi Dąbrowskiego i Krakowskiego zatwierdzam następujący załączony do niniejszego tekst jednolity układu o warunkach pracy i płacy, zastrzegając, że na skutek wejścia w życie ustawy z dnia 14 kwietnia 1937 r. o skracaniu czasu pracy w górnictwie węglowym (Dz. U. R. P. Nr 31, poz. 243) oraz rozporządzeń Rady Ministrów z dnia 20 lipca 1937 r. (Dz. U. R. P. Nr 56, poz. 440, 441 i 442) zamiast normy 8-godzinnej obowiązują w stosunku do poszczególnych kategoryj robotników normy zawarte w tych przepisach, przy czym wprowadzenie nowych norm czasu pracy nie stanowi podstawy prawnej do jednostronnego zmniejszenia stawek zarobkowych.

Główny Inspektor Pracy
Dyrektor Departamentu
(—) *M. Klott*

Warszawa, dnia 5 listopada 1937 r.

UKŁAD ZBIOROWY PRACY.

Pomiędzy:

Radą Zjazdu Przemysłowców Górniczych—z jednej strony, a następującymi związkami zawodowymi pracowników:

1) Centralnym Związkiem Górników w Polsce,
2) Związkiem Zawodowym Górników „Praca Polska“,
3) Związkiem Górników Zjednoczenia Zawodowego Polskiego,
4) Związkiem Górników Z. Z. Z.,
5) Związkiem Zawodowym Robotników Przemysłu Górniczego w Polsce Z. Z. Z.,
6) Klasowym Związkiem Zawodowym Górników i
7) Związkiem Zawodowym Robotników Przemysłu Górniczego Ch. Z. Z. — z drugiej strony

zawarto następujący układ zbiorowy pracy:

DZIAŁ I.

Płace robotnicze.

§ 1.

Płaca robotnika składa się:

a) z płacy dniówkowej lub ugodowej,
b) z premii uzależnionej od regularnego uczęszczania do pracy.

Płace dniówkowe.

§ 2.

Za podstawę do wyliczenia zasadniczych płac dniówkowych za 8 godzin pracy dla poszczególnych kategoryj robotników przyjmuje się następujące wyliczenia w punktach:

Liczba porządkowa	KATEGORIE ROBOTNIKÓW	Klasy według punktów
	Robotnicy pod ziemią.	
1.	Górnicy przodkowi, starsi cieśle i starsi murarze	20
2.	Młodsi górnicy (pomocnicy górników), młodsi cieśle oraz młodsi murarze	17—18
3.	Budowacze i sygnaliści na podszybiach głównych	18
4.	Pomoc pod ziemią powyżej lat 24	16—17
5.	Pomoc pod ziemią powyżej lat 21 do lat 24 włącznie	14—15
6.	Pomoc pod ziemią powyżej lat 18 do lat 21 włącznie	12—13
7.	Chłopcy pod ziemią do lat 18 włącznie . .	10—11
	Robotnicy na powierzchni.	
8.	Górnicy pracujący przy robotach górniczych na kamieniołomach, eksploatowanych przez kopalnie dla celów podsadzkowych danej kopalni	17
9.	Sygnaliści na podszybiach głównych . . .	17
10.	Pomoc na powierzchni powyżej lat 24. . .	14—16
11.	Pomoc na powierzchni powyżej lat 21 do lat 24 włącznie	12—13
12.	Pomoc na powierzchni powyżej lat 18 do lat 21 włącznie	9—11
13.	Kobiety i dziewczęta powyżej lat 18 . . .	8—10
14.	Chłopcy, terminatorzy i dziewczęta do lat 18 włącznie	7
15.	Furmani	13
16.	Stróże zatrudnieni 8 godzin na dniówkę .	10
17.	Stróże zatrudnieni 12 godzin na dniówkę .	14
18.	Rzemieślnicy wykwalifikowani	20
19.	Wykwalifikowani pomocnicy rzemieślników powyżej lat 24	16—18
20.	Wykwalifikowani pomocnicy rzemieślników powyżej lat 21 do lat 24 włącznie . . .	14—15
21.	Wykwalifikowani pomocnicy rzemieślników powyżej lat 18 do lat 21 włącznie . . .	12—13

Liczba porządkowa	KATEGORIE ROBOTNIKÓW	Klasy według punktów
	Obsługa maszyn i kotłów.	
22.	Maszyniści przy głównych maszynach wydobywalnych, przy turbogeneratorach w elektrowniach, przy lokomotywach normalnotorowych	21—22
23.	Maszyniści starsi przy pozostałych maszynach	17—19
24.	Obsługa różnych mechanizmów i pomocnicy maszynistów powyżej lat 24	17
25.	Obsługa różnych mechanizmów i pomocnicy maszynistów powyżej lat 21 do lat 24 włącznie	15—16
26.	Obsługa różnych mechanizmów i pomocnicy maszynistów powyżej lat 18 do lat 21 włącznie	12—14
27.	Palacze przy kotłach stałych	17

Uwaga 1. Maszyniści przy pompach głównych pod ziemią (poz. 23) otrzymują płace klasy 19-ej. Jako pompy główne uważa się jedną stację pomp na każdej kopalni według uznania administracji kopalni.

Uwaga 2. Palacze przy kotłach (poz. 27) pozostają w klasie sie 17-ej; o ile jednak w zarobku rzeczywistym palacz na danej kopalni nie osiągnie płacy dniówkowej klasy 18-ej — będzie mu zaliczony pewien dodatek do dniówki przepracowanej, doprowadzający jego zarobek do klasy 18-ej.

Uwaga 3. Młodsi górnicy po upływie trzech lat pracy przy robocie górniczej w przodku winni być przedstawiani do awansu na górników przodkowych.

Uwaga 4. Budowacze są to robotnicy stale zatrudnieni przy budynku (bez używania materiałów wybuchowych).

Uwaga 5. Kobiety i dziewczęta, pracujące przy ciskaniu wozów na nadszybiach pomiędzy szybami i wywrotami, otrzymują dodatek na dniówkę w równowartości jednego punktu.

Uwaga 6. Rzemieślnicy klasy 20-ej, pracujący stale na dniówkę, otrzymują dodatek na dniówkę w równowartości jednego punktu.

Uwaga 7. Robotnik nowoprzyjęty zostaje zaliczony do klasy o jeden punkt niższej, niż klasa odpowiadająca mu według § 2-go układu. Powyższe nie dotyczy robotników, którzy byli już zatrudnieni na kopalniach danego Towarzystwa, oraz robotników przyjmowanyh do klasy 20-ej i wyższej.

Uwaga 8. Przenoszenia robotników do wyższej klasy płacy z powodu osiągnięcia przez nich odpowiedniego wieku lub zaliczenie nowoprzyjętego po półrocznej pracy (patrz uwaga 7-ma) do właściwej klasy, przewidzianej w § 2-gim układu, będą się dokonywały 1-go stycznia i 1-go lipca każdego roku.

Robotnik otrzymuje swoją osobistą płacę dniówkową bez względu na rodzaj wykonywanej pracy.

§ 3.

Przy określaniu wysokości płac powyższe punkty przeliczone zostają od dnia 1 września 1937 r. według stosunku następującego:

dla	kopalń	grupy	A	jeden	punkt	równa	się	33,25	gr
"	"	"	B	"	"	"	"	30,40	"
"	"	"	C	"	"	"	"	27,50	"
"	"	"	D	"	"	"	"	26,50	"

§ 4.

Do kopalń grupy A należą kopalnie: Milowice, Modrzejów, Niwka, kopalnie Gwarectwa Hrabiego Renard, kopalnie Towarzystwa Francusko-Włoskiego, Franko-Polskiego, Warszawskiego, Grodzieckiego, kopalnie „Saturn" i „Jowisz", kopalnia „Czeladź".

Do kopalń grupy B należą kopalnie: Tow. „Solvay" i „Mars".

Do kopalń grupy C należą kopalnie: „Andrzej" (Brzeszcze), „Sobieski" (Bory), „Kościuszko", „Jan Kanty" i „Piłsudski" (Jaworzno).

Do kopalń grupy D należą kopalnie: „Artur" (Siersza) i „Zbyszek" (Trzebinia).

Nadto czyni się zastrzeżenia dla przepisu przejściowego art. 26 układu niniejszego.

§ 5.

Obliczone na zasadzie § 3 płace dniówkowe, obowiązujące od dn. 1 września 1937 r., są następujące:

Kategorie robotników	Liczba punktów	Cennik A zł gr	Cennik B zł gr	Cennik C zł gr	Cennik D zł gr
Robotnicy pod ziemią					
1. Górnicy przodkowi, starsi cieśle i starsi murarze . . .	20	6,65	6,08	5,50	5,30
2. Młodsi górnicy (pomocnicy górników), młodsi cieśle oraz młodsi murarze . .	17—18	5,65—5,99	5,17—5,47	4,68—4,95	4,51—4,77
3 Budowacze i sygnaliści na podszybiach głównych	18	5,99	5,47	4,95	4,77
4. Pomoc pod ziemią powyżej lat 24 . .	16—17	5,32—5,65	4,86—5,17	4,40—4,68	4,24—4,51
5. Pomoc pod ziemią powyżej lat 21 do lat 24 włącznie . .	14—15	4,66—4,99	4,26—4,56	3,85—4,13	3,71—3,98
6. Pomoc pod ziemią powyżej lat 18 do lat 21 włącznie . .	12—13	3,99—4,32	3,65—3,95	3,30—3,58	3,18—3,45
7. Chłopcy pod ziemią do lat 18 włącznie.	10—11	3,33—3,66	3,04—3,34	2,75—3,03	2,65—2,92
Robotnicy na powierzchni.					
8. Górnicy, pracujący przy robotach górniczych na kamieniołomach, eksploatowanych przez kopalnie dla celów podsadzkowych danej kopalni . . .	17	5,65	5,17	4,68	4,51
9. Sygnaliści na podszybiach głównych	17	5,65	5,17	4,68	4,51
10. Pomoc na powierzchni powyż. lat 24.	14—16	4,66—5,32	4,26—4,86	3,85—4,40	3,71—4,24
11. Pomoc na powierzchni powyż. lat 21 do lat 24 włącznie.	12—13	3,99—4,32	3,65—3,95	3,30—3,58	3,18—3,45

Kategorie robotników	Liczba punktów	Cennik A zł gr	Cennik B zł gr	Cennik C zł gr	Cennik D zł gr
12. Pomoc na powierzchni powyż. lat 18 do lat 21 włącznie.	9—11	2,99—3,66	2,74—3,34	2,48—3,03	2,39—2,92
13. Kobiety i dziewczęta powyż. lat 18 .	8—10	2,66—3,33	2,43—3,04	2,20—2,75	2,12—2,65
14. Chłopcy, terminatorzy i dziewczęta do lat 18 włącznie.	7	2,33	2,13	1,93	1.86
15. Furmani	13	4,32	3,95	3,58	3,45
16. Stróże zatrudnieni 8 godz. na dniówkę.	10	3,33	3,04	2,75	2,65
17. Stróże zatrudnieni 12 godz. na dniówkę.	14	4,66	4,26	3,85	3,71
18. Rzemieślnicy wykwalifikowani . .	20	6,65	6,08	5,50	5,30
19. Wykwalifikowani pomocnicy rzemieślników pow. lat 24	16—18	5,32—5,99	4,86—5,47	4,40—4,95	4,24—4,77
20. Wykwalifikowani pomocnicy rzemieślników powyżej lat 21 do lat 24 włącz.	14—15	4,66—4,99	4,26—4,56	3,85—4,13	3,71—3,98
21. Wykwalifikowani pomocnicy rzemieślników powyżej lat 18 do lat 21 włącz.	12—13	3,99—4,32	3,65—3,95	3,30—3,58	3,18—3,45
Obsługa maszyn i kotłów.					
22. Maszyniści przy głównych maszynach wydobywalnych, przy turbogeneratorach w elektrowniach, przy lokomotywach normalnotorowych . . .	21—22	6,98—7,32	6,38—6,69	5,78—6.05	5,57—5,83

Kategorie robotników	Liczba punktów	Cennik A zł gr	Cennik B zł gr	Cennik C zł gr	Cennik D zł gr
23. Maszyniści starsi przy pozostałych maszynach . . .	17—19	5,65—6,32	5,17—5,78	4,68—5,23	4,51—5.04
24. Obsługa różnych mechanizmów i pomocnicy maszynistów powyżej lat 24	17	5,65	5,17	4,68	4.51
25. Obsługa różnych mechanizmów i pomocnicy maszynistów powyżej lat 21 do lat 24 włącz.	15—16	4,99—5,32	4,56—4,86	4,13—4,40	3,98—4,24
26. Obsługa różnych mechanizmów i pomocnicy maszynistów powyżej lat 18 do lat 21 włącznie.	12—14	3,99—4,66	3,65—4,26	3,30—3,85	3,18—3,71
27. Palacze przy kotłach stałych . . .	17	5,65	5,17	4,68	4,51

§ 6.

Robotnik pobierający rentę z wypadku nieszczęśliwego i przyjęty do pracy otrzymuje płacę bez względu na otrzymywaną rentę, według klasy, w której po wypadku pracuje.

Płace ugodowe.

§ 7.

Górnik pracujący w ugodzie przy urabianiu węgla lub skały powinien mieć tak wyznaczoną ugodę, ażeby przy normalnej wydajności ugodowej przeciętny jego zarobek wynosił o 30% więcej, aniżeli jego dniówka zasadnicza.

Pomoc zatrudniona w ugodzie przy ładowaniu w przodkach powinna mieć tak wyznaczoną ugodę, ażeby przeciętny zarobek z ugody przy normalnej wydajności ugodowej wynosił więcej o 25%, aniżeli przeciętna płaca dniówkowa zatrudnionej przy ładowaniu pomocy.

§ 8.

Jeżeli zarobek górnika pracującego w ugodzie w przodku po upływie jednego miesiąca nie przewyższa o 20% jego za-

sadniczej dniówki oraz jeżeli zarobek pomocy zatrudnionej w ugodzie przy ładowaniu w przodku nie przewyższa o 15% zasadniczej dniówki odpowiedniej plasy płac, wówczas przysługuje im prawo żądania sprawdzenia ceny ugodowej przez komisję rewizyjną.

§ 9.

Komisja rewizyjna składa się z pięciu osób: przedstawiciela państwowej władzy górniczej, dwóch przedstawicieli danego przedsiębiorstwa, z których jeden powinien być inżynierem, prowadzącym pracę w kopalni lub też w danym przedsiębiorstwie, i dwóch przedstawicieli robotników odpowiedniej kategorii robót z wyborów.

§ 10.

Robotnik przeniesiony z płacy ugodowej do dniówkowej otrzymuje swą płacę dniówkową.

Premie.

§ 11.

Do tej części zarobku robotnika, która wypadnie z obliczenia zarobku za powszednie dni robocze bez zarobku za dni i godziny przystane, niedzielne i świąteczne, dolicza się premie następujące:

	w Zagłębiu Dąbrowskim	w Zagłębiu Krakowskim
a) dla robotników i robotnic samotnych w wysokości	6%	5%
b) dla robotnłków żonatych bezdzietnych oraz żonatych, wdowców, wdów z jednym dzieckiem w wysokości	12%	10%
c) dla robotników żonatych, wdowców i wdów z dwojgiem i trojgiem dzieci w wysokości . . .	19%	17%
d) dla robotników żonatych, wdowców i wdów z czworgiem i więcej dzieci w wysokości	29%	25%

Uwaga: Przy określeniu kategoryj rodzinnych do oznaczenia wysokości premii brane będą pod uwagę tylko dzieci własne do ukończonych lat 15.

Premia będzie wypłacana tylko tym robotnikom, którzy w ciągu miesiąca bez należytego usprawiedliwienia opuścili nie więcej, niż dwie dniówki normalne.

Za należyte usprawedliwienie uważać należy chorobę robotnika, wypadek nieszczęśliwy w najbliższej rodzinie oraz usprawiedliwione i zgłoszone poprzednio urlopy. Opuszczone z tych powodów dni pracy nie pozbawiają robotnika prawa do korzystania z premii powyższych.

DZIAŁ II.

Świadczenia ze strony kopalni w naturze.

A. Opał.

§ 12.

Deputat węglowy otrzymują robotnicy na zasadach następujących:

1. Robotnicy żonaci od klasy 18 wzwyż otrzymują po 60 kwintali rocznie.
2. Pozostali robotnicy żonaci otrzymują po 48 kwintali rocznie.
3. Kawalerowie, poczynając od klasy 17 wzwyż, i robotnice wdowy z dziećmi do lat 15 otrzymują po 40 kwintali rocznie. *)
4. Pozostali kawalerowie powyżej lat 18 otrzymują 24 kwintale rocznie.
5. Robotnice powyżej lat 18 otrzymują po 18 kwintali rocznie.

Wdowcy mający dzieci do lat 15, o ile prowadzą samodzielnie gospodarstwo, otrzymują deputat jak żonaci.

Robotnicy żonaci, którzy mieszkają w domu noclegowym kopalni, otrzymują 1/2 przypadającego im węgla deputatowego.

Kawalerowie, którzy mieszkają w domu noclegowym, nie otrzymują zupełnie węgla deputatowego.

Jako węgiel deputatowy wydaje się węgiel o wymiarach od 20 mm do 40 mm grubości ziarna.

---

*) Kawalerowie wykwalifikowani pomocnicy rzemieślników powyżej lat 24 (§ 2 poz. 19) otrzymują deputat węglowy w dotychczasowej wysokości, tj. 40 q rocznie.

Węgiel deputatowy wydawany jest robotnikom loco kopalnia.

Kopalnie, na których dowóz węgla był zorganizowany kolejkami własnymi lub też końmi, utrzymują tę organizację przy potrąceniu robotnikom rzeczywistych kosztów odwozu.

§ 13.

Robotnikom potrącona będzie odpowiednia część deputatu węglowego za dni opuszczone przez robotnika z wyjątkiem dni, w których praca na kopalniach jest zatrzymana oraz dwóch dni w miesiącu należycie usprawiedliwionych.

Deputat węglowy wydawany będzie miesięcznie z dołu.

§ 13a.

Za dni przechorowane, płatne przez Kasę Chorych, robotnicy otrzymywać będą deputat węglowy dotąd, dopóki Kasa Chorych nie będzie pobierała składek od deputatu węglowego.

§ 14.

Deputat jest świadczeniem, które służy wyłącznie dla osobistego użytku robotnika i ani płatnie, ani bezpłatnie nie może być odstępowany osobom trzecim pod rygorem postradania prawa do deputatu za każdym razem na jeden miesiąc.

Robotnik, który nie wybierze deputatu, ma prawo w terminie, określonym przez daną kopalnię do wybrania deputatu, otrzymać od kopalni odszkodowanie według cen, wyznaczonych przez daną kopalnię.

§ 15.

Okres, w którym robotnicy nowoprzyjęci uzyskują prawo do deputatów, zaczyna się po odrobieniu przez robotnika 7 dniówek.

§ 16.

Robotnicy mogą otrzymywać od kopalni drzewo na podpałkę, o ile kopalnia posiada zapas starego drzewa, które nie nadaje się do użytku w kopalni.

B. Narzędzia i przybory.

§ 17.

Kopalnie dostarczają robotnikom bezpłatnie kompletów narzędzi, potrzebnych każdemu robotnikowi do wykonania

pracy, z wyjątkiem lamp, palników, karbidu i kłódek. Narzędzia wydane bezpłatnie pozostają własnością kopalni i przy ustąpieniu robotnika z kopalni winny być zwrócone, a wartość brakujących powinna być zapłacona.

W razie zużycia się narzędzi robotnicy otrzymują nowe za zwrotem zużytych.

Karbid robotnicy mogą nabywać na kopalniach w ilościach dotychczasowych i po cenach dotychczasowych.

§ 18.

Należność za materiały wybuchowe oblicza się podług cen ustalonych przez Urząd Górniczy, przy równoczesnym takim uregulowaniu ugód, ażeby przez zmianę cen materiałów wybuchowych zarobek robotnika nie był uszczuplony. Ceny materiałów wybuchowych będą co miesiąc ogłaszane.

DZIAŁ III.

Przerwy w pracy.

§ 19.

(Dotyczy wyłącznie Zagłębia Dąbrowskiego).

Jeżeli robotnik jest zmuszony do przerwy w pracy z powodu braku materiałów technicznych na kopalni, jak np. drzewa itp. oraz z innych powodów, z wyjątkiem wypadków siły wyższej, to w razie stwierdzenia słuszności reklamacji robotnika przez Urząd Górniczy (z prawem odwołania się do wyższej instancji) otrzymuje on za ten czas płacę w wysokości swego przeciętnego zarobku, o ile nie odmówi bez słusznych powodów przyjęcia innej roboty, wyznaczonej mu przez zarząd kopalni.

DZIAŁ IV.

Zakres, czas trwania układu, rozstrzyganie sporów i wypowiedzenie układu.

§ 20.

Układ niniejszy obejmuje kopalnie węgla kamiennego zrzeszone w Radzie Zjazdu, jak również niezrzeszone a wymienione w § 4 i 26 układu niniejszego, znajdujące się na terenie objętego

tym działalnością urzędów górniczych w Krakowie i Dąbrowie Górniczej i dotyczy wszystkich robotników, należących do stałej załogi robotniczej, zatrudnionej przy ruchu kopalni.

Układem niniejszym nie jest objęta kopalnia „Janina" w Libiążu.

§ 21.

Obie strony objęte układem, tj. Rada Zjazdu Przemysłowców Górniczych wraz z kopalniami niezrzeszonymi a wymienionymi w § 4 i 26 układu i Centralny Związek Górników w Polsce, Związek Zawodowy Górników „Praca Polska", Związek Górników Zjednoczenia Zawodowego Polskiego, Związek Zawodowy Górników Z. Z. Z., Związek Zawodowy Robotników Przemysłu Górniczego w Polsce Z. Z. Z., Klasowy Związek Zawodowy Górników, Związek Zawodowy Robotników Przemysłu Górniczego Ch. Z. Z.—zobowiązują się do dotrzymania układu niniejszego przez cały czas jego trwania.

§ 22.

Układ niniejszy wchodzi w życie z dniem 1-ym maja 1937 r. i obowiązuje do dnia 30 kwietnia 1938 r. włącznie z tym, że może być on wypowiedziany najpóźniej do dnia 31-go marca 1938 r.

W razie niewypowiedzenia w tym terminie obowiązuje on na rok następny do dnia 30 kwietnia 1939 r. itd. W razie niewypowiedzenia przedłuża się automatycznie do dnia 30 kwietnia następnego roku.

§ 23.

Wszelkie spory, powstałe na tle stosowania układu niniejszego, rozstrzygane będą przez Komisje rozjemcze, tworzone zgodnie z dotychczasowym zwyczajem.

§ 24.

Komitety kopalniane, w skład których wchodzą wyłącznie przedstawiciele związków, z którymi Rada Zjazdu zawiera układ, pozostają w ich dotychczasowym zakresie z tym, że w kopalniach wymienionych w paragrafie 4-ym i 26-ym niniejszego układu i zatrudniających od 200 do 1.500 robotników, jeden członek, a w kopalniach, zatrudniających powyżej 1.500

robotników, dwóch członków komitetu kopalnianego będzie wolnych od wykonywania pracy dla kopalń przez wszystkie dni robocze; będą oni pobierali za te dni wynagrodzenie w wysokości przeciętnego zarobku z ostatniego miesiąca.

(Wymienione liczby 200 i 1.500 obejmują zarówno robotników, jak i robotnice faktycznie zatrudnionych a nie zapisanych).

§ 25.

Warunki ustalone w § 3, 4, 5 i 26 układu niniejszego mogą być wypowiedziane na miesiąc naprzód przed końcem każdego miesiąca przez każdą ze stron *). W tych terminach mogą być zmienione tylko warunki zawarte w § 3, 4, 5 i 26 układu, pozostałe zaś warunki układu mogą być zmienione tylko w terminach przewidzianych w § 22.

§ 26.

Na czas przejściowy, związany z sytuacją gospodarczą, czyni się następujące odstępstwa od postanowień § 3 i 4 układu niniejszego:

a) dla kopalni „Reden" wysokość punktu obliczeniowego ustala się na 32 grosze zamiast 33,25 grosza;

b) dla kopalni „Flora" wysokość punktu obliczeniowego ustala się na 29 groszy;

c) dla kopalni „Grodziec II" wysokość punktu obliczeniowego ustala się na 30,40 grosza zamiast 33,25 grosza, jednak nie dotyczy to zarobków, wynoszących poniżej złotych 5 (pięć) za dzień roboczy; dla zarobków tych wartość punktu obliczeniowego ustala się na 33,25 grosza;

d) dla kopalń Warszawskiego Towarzystwa „Kazimierz" i „Juliusz" wartość punktu obliczeniowego wynosi 32 grosze zamiast 33,25 grosza.

---

*) Zgodnie z § 6 ust. 2 orzeczenia Komisji Rozjemczej z dnia 7 października 1937 r. warunki te nie mogą być zmienione przed dniem 30 września 1938 r.

372

TŁOCZONO Z POLECENIA MINISTRA OPIEKI SPOŁECZNEJ

ZAMÓWIENIA I WPŁATY NALEŻY KIEROWAĆ POD ADRESEM MINISTERSTWA OPIEKI SPOŁECZNEJ, WARSZAWA UL. DŁUGA 38/40.

Drukarnia Państwowa Nr 94108. 22.X.1937. 1000.

Prenumerata roczna 20 zł. **Cena niniejszego numeru 50 gr.**